

**2^η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση Επιτροπών του ΟΗΕ
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου**

«Μαθητές σε ρόλο Διπλωμάτη»

Οδηγός Μελέτης

**Επιτροπή για την Εξάλειψη των φυλετικών Διακρίσεων
«Απαγόρευση φυλετικής προπαγάνδας και ρητορικής
μίσους»**

**Πρόεδρος: Γιαννακίδου Γεωργία
Αντιπρόεδρος: Αντωνακάκης Εμμανουήλ**

Πίνακας Περιεχομένων

1. Καλωσόρισμα Προεδρείου.....	3
2. Ιστορική επισκόπηση: ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών	4
3. Η Σύμβαση και η Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων.....	4
4. Εισαγωγή στη θεματική	5
5. Ανάλυση των σημαντικότερων άρθρων της Σύμβασης.....	5
7. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες	10
8. Επίλογος.....	10
9. Ηλεκτρονικές πηγές	10
10. Βιβλιογραφία	10

1. Καλωσόρισμα Προεδρείου

Αγαπητοί μαθητές/μαθήτριες,

Σας καλωσορίζουμε με μεγάλη μας χαρά και θέρμη στην 2^η Μαθητική Προσομοίωση «Μαθητές σε ρόλο διπλωμάτη» και, συγκεκριμένα, στην «Επιτροπή για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων». Μαζί θα συζητήσουμε το επίκαιρο θέμα "Απαγόρευση φυλετικής προπαγάνδας και ρητορικής μίσους". Ως μέλη της συγκεκριμένης Επιτροπής καλείστε να εκφέρετε τις απόψεις σας, οι οποίες να εμπεριέχουν τις επίσημες θέσεις των χωρών που εκπροσωπείτε. Συγγράψαμε τον συγκεκριμένο Οδηγό Μελέτης με σκοπό να συνδράμουμε στην προετοιμασία σας και να σας παρέχουμε τα κατάλληλα ερεθίσματα και εφόδια για να ξεκινήσετε το ερευνητικό σας ταξίδι, με σκοπό να συγκεντρώσετε ιδέες και προτάσεις που εφάπτονται της θεματικής της Επιτροπής μας.

Το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να ζει ελεύθερος χωρίς να στιγματίζεται και να περιθωριοποιείται λόγω της φυλετικής του προέλευσης, είναι θεμελιώδες και αναφαίρετο. Ευελπιστούμε, μέσω της ενασχόλησης σας με το συγκεκριμένο θέμα, να γνωρίσετε βαθύτερα τον κόσμο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και περιμένουμε να ακούσουμε νέες, ευρηματικές και πρωτοπόρες ιδέες για την εξάλειψη της φυλετικής προπαγάνδας και της ρητορικής μίσους.

Ελάτε με θάρρος, διάθεση και ζήλο, σας περιμένουμε τον Δεκέμβριο να απολαύσουμε παρέα αυτό το όμορφο ταξίδι στον χώρο της διπλωματίας και των ιδεών.

Με εκτίμηση,

Γεωργία Γιαννακίδου, Πρόεδρος
Εμμανουήλ Αντωνακάκης, Αντιπρόεδρος

2. Ιστορική επισκόπηση: ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) αποτελεί έναν παγκόσμιο διεθνή οργανισμό, που συστάθηκε από 51 ιδρυτικά κράτη (ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα) στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου του 1945, και τέθηκε σε ισχύ στις 24 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, μετά την κύρωση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών από τα κοινοβούλια των κρατών μελών. Σήμερα αριθμεί 193 κράτη-μέλη.

Οι σκοποί του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καταγράφονται στο άρθρο 1 του Χάρτη, με την παράγραφο 3 να εντάσσει σε αυτούς την *«ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας»*.

3. Η Σύμβαση και η Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων

Η Επιτροπή για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων είναι ένα σώμα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων, το οποίο επιβλέπει την εφαρμογή της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων από τις κυβερνήσεις κάθε κράτους. Η Σύμβαση είναι έργο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών με την απόφαση 2016 του 1965 και ετέθη σε ισχύ τέσσερα χρόνια μετά. Η Ελλάδα την έχει κυρώσει.

Η Σύμβαση και κατ' επέκταση η Επιτροπή θέτει ως προτεραιότητα την αντιμετώπιση του φαινομένου της φυλετικής διάκρισης. Άλλωστε, ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών είναι βασισμένος στις αρχές της αξιοπρέπειας και της ίσης μεταχείρισης όλων των ανθρώπων και προωθεί τον σεβασμό και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και των θεμελιωδών ελευθεριών όλων των προσώπων, χωρίς να γίνεται διάκριση με βάση τη φυλή, το φύλο, τη γλώσσα ή τη θρησκεία. Η διεθνής κοινότητα θορυβημένη από συνεχή φαινόμενα διακρίσεων που συμβαίνουν διαχρονικά σε πολλές περιοχές του κόσμου, έχοντας βήμα μέσα από την Επιτροπή προάγει την συνδιαλλαγή απόψεων και καλή τα κράτη-μέλη να αναλάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη εκδήλωσης διακρίσεων φυλετικού τύπου. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δύναται, σύμφωνα με το άρθρο 8 της Σύμβασης, να υιοθετεί συστάσεις, οι οποίες αποτελούν αυθεντική ερμηνεία του περιεχομένου των διατάξεων των δικαιωμάτων που προστατεύει και παράλληλα κατευθυντήριες για την εφαρμογή της Σύμβασης από τα συμβαλλόμενα κράτη. Στις αρμοδιότητες της Επιτροπής συμπεριλαμβάνονται η έκδοση εκθέσεων, η εξέταση διακρατικών και ατομικών αναφορών και η Διαδικασία Έγκαιρης Ενημέρωσης,

4. Εισαγωγή στη θεματική

Η Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Φυλετικών Διακρίσεων, την οποία μελετά εμβριθώς η Επιτροπή μας, ορίζει ως **φυλετική διάκριση** κάθε αποκλεισμό, περιορισμό ή προτίμηση με βάση τη φυλή, το χρώμα, την καταγωγή ή την εθνική ή εθνοτική προέλευση, που έχει σκοπό ή αποτέλεσμα να εξαλείφει ή να περιορίζει την αναγνώριση, την απόλαυση ή την άσκηση, σε ισότιμη βάση, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό ή οποιονδήποτε άλλου τομέα της δημόσιας ζωής. Η επιμέρους θεματολογία της Επιτροπής μας κινείται γύρω από το θέμα της απαγόρευσης της φυλετικής προπαγάνδας και της ρητορικής μίσους. Η **φυλετική ρητορική** μίσους είναι η μορφή έκφρασης, η οποία είναι επιθετική, απειλητική και έχει ως στόχο να προσβάλλει, να στοχοποιήσει ένα άτομο ή μια ομάδα λόγω της προέλευσης, της εθνικότητας ή της φυλετικής καταγωγής. Η ρητορική αυτή μπορεί να δημιουργήσει κλίμα ρατσιστικού μίσους και διακρίσεων, πόσο μάλλον όταν η συγκεκριμένη μορφή έκφρασης απευθύνεται σε ομάδα ανθρώπων που ενδέχεται να ενστερνίζεται και να αναπαράγει τέτοιες απάνθρωπες ιδέες. Τέλος, αξίζει να επισημάνουμε πως η ρητορική μίσους διακινείται μέσω της **προπαγάνδας**, δηλαδή με την συστηματική και άμεση διάδοση μίας φιλοσοφίας, δογμάτων, αντιλήψεων ή ειδικών εκκλήσεων με σκοπό να επηρεαστεί το φρόνημα, το συναίσθημα ή συμπεριφορά και η στάση μιας συγκεκριμένης ομάδας ανθρώπων (που ονομάζεται στόχος), ώστε να ωφεληθεί αυτός που την τροφοδοτεί.

Στοχεύοντας στην εξάλειψη του φαινομένου των φυλετικών διακρίσεων, η Επιτροπή έχει εστιάσει επανειλημμένα σε ζητήματα, όπως ο ρόλος της ρητορικής μίσους σε αθρόες καταπατήσεις δικαιωμάτων, σε γενοκτονίες και ανθρωπιστικές κρίσεις. Ωστόσο, το ερώτημα που αναφέρεται είναι πώς θα μπορούσε η συνολική θεώρηση της Σύμβασης για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Φυλετικών Διακρίσεων να σταθεί ενάντια στις αιτίες και τις συνέπειες του φαινομένου της φυλετικής ρητορικής μίσους.

5. Ανάλυση των σημαντικότερων άρθρων της Σύμβασης

α. Άρθρο 4 – Αξιοπoinες πράξεις και περιπτώσεις επιβολής κυρώσεων

Το Άρθρο 4 της Σύμβασης υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα κράτη σε λήψη άμεσων και θετικών μέτρων (νομικά, εκτελεστικά, διοικητικά, οικονομικά καθώς και μέτρα που αφορούν σχεδιασμό πολιτικών, προγραμμάτων και πολιτικών καθεστώτων – συστημάτων) για την καταπολέμηση του φαινομένου. Αποτελείται από στοιχεία που σχετίζονται με τη ρητορική και την οργανωτική δομή για την παραγωγή λόγου, διευκρινίζει ποιές πράξεις μπορούν να θεωρηθούν αξιοπoinες και σε ποιές περιπτώσεις θα πρέπει να προβλέπεται η επιβολή κυρώσεων, εκεί όπου η αποτροπή

της ρητορικής μίσους αδυνατεί να επιτευχθεί.

Πιο αναλυτικά, η Επιτροπή προτείνει οι διάφορες μορφές ρατσιστικής έκφρασης να ποινικοποιούνται με επιφυλακτικότητα και η ποινικοποίηση τους να διέπεται από της αρχές της αναγκαιότητας και της νομιμότητας.

Η Επιτροπή διασαφηνίζει πως το άρθρο 4 δεν είναι άμεσα εκτελεστό και επομένως προτείνει την υιοθέτηση νομοθεσίας κατά της ρατσιστικής ρητορικής και την ενσωμάτωση αυτής στο εσωτερικό δίκαιο κάθε κράτους. Συνιστά, μάλιστα, στα κράτη μέρη να δηλώσουν και να τιμωρήσουν αποτελεσματικά ως αδικήματα τιμωρούμενα από τον νόμο τα παρακάτω:

α) Διάδοση ιδεών με βάση τη φυλετική ή εθνική ανωτερότητα ή το μίσος, με οποιονδήποτε τρόπο.

β) Υποκίνηση μίσους, περιφρόνησης ή διάκρισης εις βάρος μελών μιας ομάδας λόγω της φυλής, του χρώματος, της καταγωγής ή της εθνικής τους καταγωγής.

γ) Απειλές ή υποκίνηση της βίας εναντίον προσώπων ή ομάδων για τους λόγους που αναφέρονται στο στοιχείο (β).

δ) Εκδήλωση προσβολών, γελοιοποίησης ή συκοφαντίας προσώπων ή ομάδων ή προσπάθειες δικαιολόγησης μίσους, περιφρόνησης ή διάκρισης για τους λόγους που αναφέρονται στο στοιχείο (β).

ε) Συμμετοχή σε οργανώσεις και δραστηριότητες που προωθούν και υποκινούν φυλετικές διακρίσεις.

Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι το άρθρο 4 προβλέπει ότι τα μέτρα για την εξάλειψη της υποκίνησης μίσους και των διακρίσεων πρέπει να λαμβάνονται βάσει των αρχών της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των δικαιωμάτων που ρητά αναφέρονται στο άρθρο 5 της Σύμβασης. Παράλληλα, τα συμβαλλόμενα κράτη πρέπει να διατυπώνουν με επαρκή ακρίβεια τους περιορισμούς στην ομιλία, σύμφωνα με τα πρότυπα της Σύμβασης.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι παρακάτω παράγοντες πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον χαρακτηρισμό μιας πράξης που εμπεριέχει ρητορική μίσους ως αξιόποινη:

1. Το περιεχόμενο και η δομή του λόγου,
2. Το υπάρχον οικονομικό κοινωνικό και πολιτικό κλίμα,
3. Η θέση και το καθεστώς του ομιλητή,
4. Το εύρος του λόγου,
5. Οι σκοποί και στόχοι του λόγου.

Η αξιόποινη συμπεριφορά πρόκληση ή πράξη μπορεί να εκφραστεί ή να υπονοηθεί μέσω πράξεων, όπως η επίδειξη ρατσιστικών συμβόλων ή η κατανομή υλικού καθώς και λέξεων, όπως η παραγωγή λόγου. Επιπλέον, η Επιτροπή αναφέρει πως στις αξιόποινες πράξεις συγκαταλέγονται η μη αναγνώριση και η προσπάθεια συγκάλυψης εγκλημάτων γενοκτονίας ή εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο.

Σχετικά με την αξιολόγηση και την εκδίκαση των πράξεων που ενέχουν ρητορική μίσους και φυλετική προπαγάνδα, η Επιτροπή προβλέπει πως ανεξάρτητα, αμερόληπτα και ενήμερα δικαστικά όργανα είναι υπεύθυνα για την εξασφάλιση ότι τα πραγματικά περιστατικά και οι νομικές προϋποθέσεις μεμονωμένων υποθέσεων θα αξιολογούνται σε αρμονία με τους διεθνείς κανόνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι δικαστικές υποδομές θα πρέπει να συμπληρώνονται σε αυτό το πλαίσιο από εθνικούς θεσμούς περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων σχετικά με τις αρχές που αφορούν την κατάσταση των εθνικών θεσμών για την προώθηση και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τέλος, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το άρθρο 4 απαιτεί: **α)** οι ρατσιστικές οργανώσεις που προωθούν και υποκινούν φυλετικές διακρίσεις να κηρύσσονται παράνομες και απαγορευμένες και **β)** οι ρατσιστικές εκφράσεις που προέρχονται από δημόσιες αρχές, ιδρύματα ή θεσμούς στο σύνολό τους, ιδίως οι δηλώσεις που αποδίδονται σε υψηλόβαθμους υπαλλήλους, να κηρύσσονται εξίσου παράνομες και απαγορευμένες και, μάλιστα, να μέτρα πειθαρχικού χαρακτήρα, όπως η απομάκρυνση από το αξίωμα, όπου αυτό ενδείκνυται, καθώς και αποτελεσματικά ένδικα μέσα για τα θύματα.

β. Άρθρο 5 – Ρητορική μίσους και Ελευθερία της Γνώμης

Το άρθρο 5 της Σύμβασης κατοχυρώνει την υποχρέωση των συμβαλλόμενων κρατών να απαγορεύουν και να εξαλείφουν τις φυλετικές διακρίσεις και να εγγυώνται την απόλαυση των ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων από όλους. Ως κατεξοχήν ατομικό δικαίωμα, συμπεριλαμβάνεται εδώ το δικαίωμα της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, η σχέση του οποίου με την απαγόρευση της ρητορικής μίσους χρήζει εξέτασης.

Πιο συγκεκριμένα, η ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης συνεπάγεται ότι όλοι απολαμβάνουν το δικαίωμα να διατυπώνουν απόψεις και να αναζητούν, να λαμβάνουν και να μεταδίδουν πληροφορίες και ιδέες πάσης φύσεως μέσω οποιουδήποτε μέσου και ανεξαρτήτως συνόρων. Το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης, όμως, δεν είναι απεριόριστο. Μπορεί να υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς, αλλά μόνον εφόσον αυτοί **α)** προβλέπονται από το νόμο και **β)** θεωρούνται αναγκαίοι είτε για την προστασία των δικαιωμάτων ή της φήμης άλλων προσώπων είτε για την προστασία της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας ή ηθικής.

Η ελευθερία έκφρασης συνιστά ένα σημαντικό εργαλείο για τη διάδοση της γνώσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, προάγει τη διαπολιτισμική κατανόηση και ανοχή, βοηθά στην αποδόμηση των φυλετικών στερεοτύπων και διευκολύνει την ελεύθερη ανταλλαγή ιδεών. Τα άτομα και οι ομάδες που δικαιούνται προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση, απολαμβάνουν επίσης το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Συνεπώς, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υιοθετούν πολιτικές που θα ενθαρρύνουν όλες τις ομάδες που αναφέρονται στο πλαίσιο της Σύμβασης να ασκούν το δικαίωμά τους στην ελευθερία έκφρασης. Και αυτό γιατί η σχέση ανάμεσα στην απαγόρευση της ρατσιστικής ρητορικής μίσους και στην ελευθερία της έκφρασης πρέπει να θεωρηθεί ως σχέση συμπληρωματική και όχι ανταγωνιστική.

γ. Άρθρο 7 – Μέτρα για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων

Το άρθρο 7 ασχολείται με τις βαθύτερες αιτίες της ρητορικής μίσους και προβάλλει σειρά «κατάλληλων μέσων» για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων. Σύμφωνα με αυτό, τα συμβαλλόμενα κράτη δεσμεύονται να λάβουν άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα, ιδίως στους τομείς της διδασκαλίας, της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της πληροφόρησης, προκειμένου να καταπολεμήσουν τις προκαταλήψεις που οδηγούν σε φυλετικές διακρίσεις και να προωθήσουν την κατανόηση, την ανοχή και τη φιλία μεταξύ των εθνών και των φυλετικών ή εθνοτικών ομάδων. Τα εν λόγω πεδία δραστηριότητας δεν απαριθμούνται εξαντλητικά.

Όσον αφορά τη διδασκαλία και την εκπαίδευση, τα σχολικά συστήματα στα κράτη μέρη καλούνται να επικεντρωθούν στη διάδοση πληροφοριών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα σχολικά προγράμματα, τα εγχειρίδια και το διδακτικό υλικό θα πρέπει να ενημερώνονται και να αντιμετωπίζουν ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να επιδιώκουν την προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και της ανεκτικότητας μεταξύ των εθνών και των φυλετικών και εθνοτικών ομάδων.

Θα πρέπει, επιπλέον, να ληφθούν μέτρα με στόχο την ενθάρρυνση της γνώσης της ιστορίας, του πολιτισμού και των παραδόσεων των διάφορων φυλετικών ή εθνοτικών ομάδων που ζουν στο εκάστοτε συμβαλλόμενο κράτος. Προκειμένου να προωθηθεί ο αμοιβαίος σεβασμός και η κατανόηση, πρέπει να τονίζεται και να προβάλλεται η συμβολή όλων των ομάδων αυτών στον κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό εμπλουτισμό της εθνικής ταυτότητας και στην εθνική, οικονομική και κοινωνική πρόοδο.

Εκτός από τη θέσπιση κατάλληλης νομοθεσίας για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, τα συμβαλλόμενα κράτη πρέπει να ενθαρρύνουν τα δημόσια και ιδιωτικά ΜΜΕ να υιοθετήσουν κώδικες επαγγελματικής δεοντολογίας που ενσωματώνουν το σεβασμό των αρχών της Σύμβασης. Οι παρουσιάσεις στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης των εθνοτικών, γηγενών και άλλων ομάδων που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 της Σύμβασης θα πρέπει να βασίζονται

στις αρχές του σεβασμού, της δικαιοσύνης και της αποφυγής των στερεοτύπων. Οι αρχές της Σύμβασης εξυπηρετούνται μέσω της ενθάρρυνσης της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένης και της διευκόλυνσης της πρόσβασης και της ιδιοκτησίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης από μειονοτικές, ιθαγενείς και άλλες ομάδες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης.

6. Ειδικότερα ζητήματα

α. Ρητορική μίσους και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας ή Ενημέρωσης

Συχνά τα ΜΜΕ τιτλοφορούνται ως η «τέταρτη εξουσία» και ο χαρακτηρισμός αυτός φαίνεται ότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, εάν αναλογιστούμε ότι ο καθένας ανατρέχει στην τηλεόραση, το ραδιόφωνο, το διαδίκτυο, την εφημερίδα προκειμένου να αντλήσει πληροφορίες και να ενημερωθεί για τη ζωή γύρω του, σε κάθε τομέα. Ωστόσο δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που οι δημοσιογράφοι εκμεταλλεύονται την ισχύ της θέσης τους και γίνονται φορείς ρητορικής μίσους εις βάρος μειονοτικών ομάδων. Άλλοτε πάλι προβαίνουν σε αυτή την τακτική εξυπηρετώντας συμφέροντα τρίτων (κυβερνήσεων, επιχειρήσεων κλπ.). Το γεγονός ότι τα λεγόμενα και οι πράξεις τους δεν μπορούν να ελεγχθούν άμεσα και να λογοκριθούν λειτουργεί ανασταλτικά στην εξάλειψη της ρητορικής μίσους στο δημόσιο λόγο. Η δύναμη των μέσων ενημέρωσης είναι τέτοια που μπορεί, εάν το επιθυμούν, να εμφυσήσει κάποια ρατσιστική ιδεολογία, να κατευθύνει την κοινή γνώμη ενάντια σε άτομα οι ομάδες που στοχοποιούνται εξαιτίας κάποιου ιδιαίτερου χαρακτηριστικού τους και τελικά να παραποιήσει την πραγματικότητα

β. Ρητορική μίσους και διαδίκτυο ειδικότερα

Η ραγδαία αύξηση των χρηστών του διαδικτύου και η δημιουργία μαζικών μέσων κοινωνικής δικτύωσης εισήγαγαν καινούργιες προκλήσεις στο διαδικτυακό χώρο. Φαίνεται η ρητορική μίσους να γίνεται πλέον σύνηθες φαινόμενο και μειονοτικές ομάδες να υφίστανται διακρίσεις ακόμα και στις «διαδικτυακές κοινότητες». Φράσεις όπως «Υπάρχουν υπερβολικά πολλοί μετανάστες στην χώρα!» ή «Υπάρχει μια φυσικής ιεραρχία ανάμεσα στους έγχρωμους και στους λευκούς!» καθίστανται πλέον οικείες στους εκατομμύρια χρήστες τους. Η ανωνυμία που επικρατεί στο διαδίκτυο παρακινεί τους ανθρώπους να δηλώνουν πράγματα σε αυτό που δεν θα δήλωναν ειδάλλως. Οι δε κυβερνήσεις αντιμετωπίζουν συχνά το διαδίκτυο και τον «πραγματικό κόσμο» ως δύο διαφορετικά μέρη, ενώ αυτά στην πραγματικότητα δεν απέχουν και πολύ. Δεδομένου ότι η λογοκρισία είναι σπάνια αποτελεσματική, η διεθνής κοινότητα καλείται να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις με νέα και αποτελεσματικά μέτρα.

7. Επίλογος

Η επικράτηση της ρατσιστικής ρητορικής μίσους σε όλες τις περιοχές του κόσμου εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική σημερινή πρόκληση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η εφαρμογή της Σύμβασης στο σύνολό της, ενσωματωμένη στις ευρύτερες παγκόσμιες προσπάθειες για την αντιμετώπιση των φαινομένων ρητορικής μίσους και η ευρύτερη διεθνής συνεργασία, αντιπροσωπεύουν την μεγαλύτερη ελπίδα να υλοποιηθεί το όραμα μιας κοινωνίας απαλλαγμένης από τη μισαλλοδοξία και το μίσος.

8. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες

- Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να εξαλειφθούν τα φαινόμενα ρητορικής μίσους και φυλετικής προπαγάνδας;
- Διαπιστώνεται ότι τα παιδιά αποτελούν τα κυριότερα θύματα ρητορικής μίσους διαδικτυακά. Συμφωνείτε με τη συγκεκριμένη τοποθέτηση;

9. Ηλεκτρονικές πηγές

- 1) <http://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPRiCAqhKb7yhssyNNtgI51ma08CMA6o7Bglz8iG4SuOjovEP%2Bcqr8joDoVEbW%2BQ1MoWdOTNEV99v6FZp9aSSA1nZya6gtpTo2JUBMI0%2BoOmjAwk%2B2xJW%2BC8e>
- 2) https://www.ivir.nl/publicaties/download/Expert_Paper_Racist_Hate_Speech_UN.pdf
- 3) <http://www2.ohchr.org/english/bodies/cerd/>

10. Βιβλιογραφία

- 1) Παρασκευή Νάσκου-Περράκη, *Δικαιώματα του Ανθρώπου: Παγκόσμια και Περιφερειακή Προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2016.
- 2) Παρασκευή Νάσκου-Περράκη κ.α., *Ανθρώπινα Δικαιώματα – Ερωτήσεις και Απαντήσεις*, Εκδόσεις Θέμις, Αθήνα 2013 [[διαθέσιμο σε ηλεκτρονική μορφή](#)]
- 3) Κώστας Χ. Χρυσόγονος, *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2006